

บันทึก

เรื่อง การตีความข้อที่เป็นปัญหาในมาตรา ๑๐ วรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติ
ระเบียบข้าราชการตุลาการ พ.ศ. ๒๕๗๗ ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการ
ประชุมปรึกษาของคณะกรรมการตุลาการเรื่องหลวงตุลาการปฏิบัติ

คณะกรรมการกฤษฎีกา (อนุกรรมการชุดที่ ๑) ได้ตรวจพิจารณาปัญหาที่ส่งมา
ให้ตีความโดยหนังสือเลขธิการคณะรัฐมนตรีที่ ฎ.๑๐๕๐๒/๒๕๗๘ ลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ศก
ก่อนแล้ว

กรรมการขอเสนอความเห็นดังต่อไปนี้

๑. หลวงตุลาการปฏิบัติ เป็นผู้พิพากษาในกระทรวงยุติธรรม

๒. หลวงตุลาการปฏิบัติ ต้องหาว่าประพฤติตนเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ผู้พิพากษา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจึงส่งเรื่องให้คณะกรรมการตุลาการที่ได้ตั้งขึ้นตามมาตรา ๙
แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการพิจารณา คณะกรรมการตุลาการได้ประชุมปรึกษา
และเสนอความเห็น ว่า ควรปลดหลวงตุลาการปฏิบัติออกจากราชการ

๓. ที่เกิดเป็นปัญหากฎหมายขึ้นก็ด้วยเรื่องดังนี้ คือ พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์ได้
กล่าวหาขึ้นในฐานะที่เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และในฐานะเช่นนั้นไม่อาจเข้านั่งเป็น
กรรมการในคณะกรรมการตุลาการได้ แต่โดยเหตุที่ผู้ประสานการมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์
และการเมืองเป็นกรรมการในคณะกรรมการตุลาการอยู่ด้วยผู้หนึ่ง และปรากฏว่าในเวลานั้นพระ
ยานิติศาสตร์ไพศาลย์เป็นผู้รักษาการแทนผู้ประสานการมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และ
การเมือง พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์จึงได้นั่งเป็นกรรมการในคณะกรรมการตุลาการในฐานะผู้
ประสานการมหาวิทยาลัย

๔. ที่พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์นั่งเป็นกรรมการตุลาการเช่นนั้น จะทำให้การ
ปรึกษาของคณะกรรมการตุลาการไม่สมบูรณ์หรือไม่

๕. ที่พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์นั่งเป็นกรรมการในคณะกรรมการตุลาการด้วยนั้น
เป็นการถูกต้องชอบแล้ว และไม่อาจจะหลีกเลี่ยงได้ เพราะผู้ประสานการมหาวิทยาลัยวิชา
ธรรมศาสตร์และการเมืองมีอำนาจและหน้าที่ที่จะนั่งเป็นกรรมการในคณะกรรมการตุลาการได้ ไม่
มีปัญหาเลยในข้อที่ว่า พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์ได้นั่งประชุมในฐานะเป็นผู้รักษาการแทนผู้
ประสานการมหาวิทยาลัย

๖. ในข้อที่ปรากฏว่า ขณะที่คณะกรรมการตุลาการประชุมปรึกษาพิจารณากัน
เป็นเวลาเดียวกับที่พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม อยู่ด้วยนั้น
เป็นการเพิกเฉยซึ่งไม่ทำให้หน้าที่ราชการของพระยานิติศาสตร์ไพศาลย์ในฐานะเป็นผู้รักษาการแทนผู้

ประกาศนํ้าการมหาวิทยาลัยเปลี่ยนแปลงไปได้ ย่อมปรากฏบ่อย ๆ ว่าข้าราชการคนเดียวทำงานอยู่ในตำแหน่งหลายตำแหน่ง เมื่อกระทำการในตำแหน่งหนึ่งตำแหน่งใดแล้ว ตำแหน่งอื่น ๆ ก็ไม่ได้นำเข้ามาเกี่ยวข้องและต้องถือว่าเป็นคนละส่วนในโอกาสเช่นนั้น

๗. นอกจากนี้ กรรมการมีความเห็นอย่างแน่อนว่า มาตรา ๑๐ วรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ พ.ศ. ๒๔๗๗ เพ่งเล็งถึงฐานะเฉพาะตัวของกรรมการตุลาการเท่านั้นเอง ที่จะทำให้การปรึกษาของคณะกรรมการตุลาการไม่สมบูรณ์

๘. อนึ่งกรรมการขอเสนอเป็นการเพิ่มเติมว่า ถ้าจะพิจารณากฎหมายตามตัวอักษรอย่างเฉียบขาดแล้ว การปลดหลวงตุลยศาสฐยัฎฎเวทไม่จำเป็นที่จะต้องขอพระบรมราชานุญาต เมื่อคณะกรรมการตุลาการได้ให้คำแนะนำตามระเบียบแล้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมก็วินิจฉัยไปได้ทีเดียว โดยอาศัยมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการซึ่งบังคับแก่ข้าราชการตุลาการสามัญ และทำมาถึงมาตรา ๓๒, ๓๓, ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน

(ลงชื่อ) เดือน บุญนาค

เลขาธิการ

คณะกรรมการกฤษฎีกา

มิถุนายน ๒๔๗๙

บันทึก

เรื่อง วิธีการปลดหลวงศุภยาศรัยปฏิบัติ

๑. ตามที่คณะกรรมการกฤษฎีกาแสดงความเห็นมาว่า การปลดหลวงศุภยาศรัยปฏิบัติ ไม่จำเป็นต้องขอพระบรมราชานุญาต นั้น ข้าพเจ้าเห็นด้วยแล้ว เพราะตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ พ.ศ. ๒๔๗๑ มาตรา ๒๒ มีความ บังคับว่า จะต้องขอพระบรมราชานุญาต (“ถ้าเสนาบดีกระทรวงยุติธรรมเห็นว่า ข้าราชการตุลาการผู้ใดจะรับราชการให้เป็นประโยชน์ควรแก้ตำแหน่งไม่ได้ไซ้ จะนำความกราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระบรมราชานุญาตปลดข้าราชการผู้นั้นออกจากราชการก็ได้”) แต่ตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๓๔ ซึ่งให้ดำเนินการปลดโดยอนุโลมตามมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๖ นั้นหาได้บังคับว่า ให้ขอพระบรมราชานุญาตไม่ แต่โดยที่การแต่งตั้งบุคคลใดเข้าบรรจุตำแหน่งตุลาการเป็นครั้งแรก จะต้องขอพระบรมราชานุญาต (มาตรา ๒๓. “ทุกคราวที่มีการแต่งตั้งบุคคลใดเป็นครั้งแรก ไม่ว่าโดยการเลื่อนหรือคัดเลือกเพื่อเข้าบรรจุในตำแหน่งตุลาการ คำแนะนำของรัฐมนตรีนั้น ถ้าคณะรัฐมนตรีอนุมัติแล้ว ให้นำขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระบรมราชานุญาตตั้ง”) ข้าพเจ้าจึงเห็นว่า ในการที่จะให้ออกจากราชการ จะเป็นการปลดหรือไล่ออก ก็ได้ ควรนำความกราบบังคมทูลพระกรุณาเพื่อทรงทราบ เพื่อเป็นทางอัยยาศัย.

๒. แต่ตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมวินิจฉัยการปลดได้ทีเดียว โดยอาศัยมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการนั้น ข้าพเจ้ายังไม่เห็นด้วย โดยอาศัยเหตุผลดังต่อไปนี้.

๓. ตามความในมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการนั้น เป็นอันให้ใช้มาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนโดยอนุโลม.

๔. มาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน แบ่งกรณีปลดเป็น ๒ สถาบัน คือ (ก) ต้องหาว่าทำผิดวินัย และ (ข) หย่อนความสามารถหรือไม่แสดงให้เพียงพอว่าเป็นผู้สนับสนุนการปกครองระบอบรัฐธรรมนูญด้วยความบริสุทธิ์ใจ.

๕. ถ้าเป็นการต้องหาว่าทำผิดวินัยแล้ว สำหรับข้าราชการพลเรือนคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตีความว่า การที่จะปลดนั้น จะต้องพิจารณามาตรา ๓๔ และมาตรา ๕๓ (ว่าด้วยการสั่งพักราชการชั่วคราว) ควบกันไป เพราะฉะนั้นในการพิจารณาปลดข้าราชการตุลาการ จึงจะต้องพิจารณาถึงมาตรา ๓๓ ว่าด้วยการสั่งพักราชการชั่วคราวสำหรับข้าราชการตุลาการ (ซึ่งตรงกับมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน) ด้วย.

๖. ตามความในมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการนั้น การที่จะปลดข้าราชการที่ถูกสั่งพักราชการ จะต้องปรึกษาคณะกรรมการตุลาการก่อน แล้วให้รัฐมนตรีเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขออนุมัติปลดผู้นั้นออกจากราชการ.

๗. เพราะฉะนั้น ถ้าจะปลดเนื่องด้วยเหตุผิดวินัยแล้ว ข้าพเจ้าเห็นว่าจะต้องขออนุมัติคณะรัฐมนตรี และเมื่อคำนึงถึงว่า การแต่งตั้งในขั้นต้น (มาตรา ๒๓) ก็ได้ การเลื่อนอันดับ

ตำแหน่ง (มาตรา ๒๑) กิติ การย้ายและให้กลับเข้ารับราชการ (มาตรา ๒๘, ๒๙) กิติ จะต้องได้รับอนุมัติคณะรัฐมนตรีทั้งนั้น ก็ย่อมเป็นเครื่องสนับสนุนให้เห็นว่า การปลดในฐานะที่ได้ทำผิดวินัย ก็จะต้องรับอนุมัติคณะรัฐมนตรีด้วย.

๘. แต่ในกรณีหลวงศุภยาศรัยปฏิบัติหน้าที่ เมื่อคณะกรรมการตุลาการได้พิจารณาแล้ว ลงเนื้อเห็นว่า ควรปลดในฐานะหย่อนความสามารถ.

๙. โดยที่ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ ไม่มีวิธีการบ่งไว้ โดยเฉพาะ สำหรับกรณีปลดเพราะหย่อนความสามารถ ก็ย่อมต้องอาศัยมาตรา ๓๔ ซึ่งให้นุโลมใช้มาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน. ถ้าจะใช้การดังนี้ และว่าไม่ต้องขออนุมัติคณะรัฐมนตรี คือให้รัฐมนตรีวินิจฉัยได้ทีเดียวก็ดูจะเป็นทางดีความเป็นอันใช้ได้ แต่ถ้าคำนึงถึงว่า ในกรณีที่ตองหาว่าทำผิดวินัยจะต้องได้รับอนุมัติคณะรัฐมนตรีแล้ว ข้าพเจ้าเห็นว่า ยิ่งในกรณีหย่อนความสามารถก็ยิ่งสมควรจะขออนุมัติคณะรัฐมนตรียิ่งขึ้น (A FORTIORI) เพราะในกรณีผิดวินัยเสียอีก การไต่สวนย่อมจะเป็นไปในทำนองคดี ซึ่งคณะกรรมการตุลาการอาจวินิจฉัยได้เองโดยถนัด แม้กระนั้น ก็ยังจะต้องขออนุมัติคณะรัฐมนตรี แต่ในกรณีหย่อนความสามารถนี้ การวินิจฉัยย่อมจะอาศัยความชั่งใจของผู้วินิจฉัยยิ่งขึ้น เพราะฉะนั้น จึงน่าจะเป็นเหตุให้ขออนุมัติคณะรัฐมนตรียิ่งขึ้นด้วย

(ลงชื่อ)

ที่ปรึกษาสำนักนายกรัฐมนตรี

บันทึก

เรื่อง หลวงดลยศาสตร์ปฏิบัติ

๑. ตามหนังสือกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรีลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๗๙ ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาแสดงความเห็นในปัญหาที่ว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจะวินิจฉัยปลดหลวงดลยศาสตร์ปฏิบัติ จะต้องขออนุมัติคณะรัฐมนตรีหรือไม่

๒. คณะกรรมการกฤษฎีกา (อนุกรรมการร่างกฎหมายชุดที่ ๑) ได้แสดงความเห็นดังแจ้งในบันทึกซึ่งส่งโดยหนังสือลงวันที่ ๓ มิถุนายน และบันทึกซึ่งส่งโดยหนังสือลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๗๙ ว่า ในกรณีหลวงดลยศาสตร์ปฏิบัติ:-

(๑) คำวินิจฉัยคณะกรรมการตุลาการเป็นอันสมบูรณ์ (คำวินิจฉัยนั้นจะไม่สมบูรณ์เพราะพระยานิติศาสตร์ฯ ได้นั่งประชุมในคณะกรรมการตุลาการนั้นหาได้)

(๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมอาจวินิจฉัยปลดได้ โดยไม่ต้องขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต

ตามหนังสือที่กรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรีส่งมาให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาในครั้งนี้ (คือ บันทึกของที่ปรึกษาสำนักนายกรัฐมนตรีฉบับลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๗๙) ที่ปรึกษาสำนักนายกรัฐมนตรีก็มีความเห็นพ้องด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า การปลดหลวงดลยศาสตร์ปฏิบัติ นั้น ไม่จำเป็นต้องขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต

(๓) แต่ในปัญหาข้ออื่น คือ:-

การปลดนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจะต้องขออนุมัติคณะรัฐมนตรีหรือไม่ นั้น

คณะกรรมการกฤษฎีกาได้ชี้แจงไว้แล้วในบันทึกซึ่งส่งไปพร้อมกับหนังสือลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๗๙ ว่า คณะกรรมการกฤษฎีกาไม่ได้แสดงความเห็นในข้อนี้ ปัญหาข้อนี้ไม่เกี่ยวกับปัญหาที่ถามคณะกรรมการกฤษฎีกา

๔. ตามหนังสือกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรีลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๗๙ แจ้งมาว่า ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาปัญหาข้อนี้ด้วย แต่ในเวลานั้น คณะกรรมการกฤษฎีกาได้รับชี้แจงว่า สภาผู้แทนราษฎรกำลังพิจารณาร่างพระราชบัญญัติข้าราชการตุลาการฉบับใหม่ ถ้าออกพระราชบัญญัติฉบับใหม่นี้แล้ว ปัญหาที่ยากในการตีความตามพระราชบัญญัติข้าราชการตุลาการ พ.ศ.๒๕๗๗ ก็จะหมดไป ด้วยเหตุนี้การตรวจพิจารณาปัญหาข้อนี้จึงรอไว้

บัดนี้ปรากฏว่า สภาผู้แทนราษฎรยังไม่ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติข้าราชการตุลาการฉบับใหม่ และคณะกรรมการกฤษฎีกาได้รับคำขอให้แสดงความเห็นในปัญหาดังกล่าวแล้วข้างต้นในข้อ ๓

๕. กรรมการร่างกฎหมายเห็นว่า กล่าวตามหลักนโยบายของพระราชบัญญัติ

ข้าราชการตุลาการ พ.ศ. ๒๔๗๗ ในเรื่องการปลดในกรณีอื่นนอกจากที่ระบุไว้ในมาตรา ๓๓ นั้น ตามมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติข้าราชการตุลาการให้นำบทบัญญัติในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม กรรมการร่างกฎหมายเห็นว่า เพียงแต่อ่านมาตรา ๓๔ มาตราเดียวจะไม่พบถ้อยคำกล่าวถึงคณะรัฐมนตรีเลย บทบัญญัตินั้นให้อำนาจรัฐมนตรี (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมก็มีอำนาจ ดังนั้น ถ้าปฏิบัติตามมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติข้าราชการตุลาการ ซึ่งให้อนุโลมใช้บทบัญญัติในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน) ที่จะวินิจฉัยปลดได้โดยไม่ต้องเสนอ คณะรัฐมนตรี แต่ต้องปรึกษา คณะกรรมการตุลาการ

๖. อนึ่ง กรรมการร่างกฎหมายได้พิจารณาสำนวนเรื่องหลวงดุษฎีสาธิตปฏิบัติเพื่อจะดูว่าทางการได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติข้าราชการตุลาการ และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน ซึ่งพระราชบัญญัติข้าราชการตุลาการบัญญัติให้นำมาใช้โดยอนุโลม หรือไม่

๗. ปรากฏตามหนังสือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๔๗๘ ว่า ได้เสนอเรื่องหลวงดุษฎีสาธิตปฏิบัติต่อคณะกรรมการตุลาการขอให้ย้ายหลวงดุษฎีสาธิตปฏิบัติ หรือถ้าคณะกรรมการตุลาการเห็นว่าหลวงดุษฎีสาธิตปฏิบัติไม่เหมาะสมก็ขอให้วินิจฉัยตามมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติข้าราชการตุลาการ

๘. คณะกรรมการตุลาการเห็นควรปลดหลวงดุษฎีสาธิตปฏิบัติ ตามมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (นำมาใช้บังคับโดยอนุโลม ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติข้าราชการตุลาการ) (ความเห็นของคณะกรรมการตุลาการ ลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๔๗๘)

๙. กรรมการร่างกฎหมายมีความเห็นว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมได้ปฏิบัติตามมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติข้าราชการตุลาการโดยได้ปรึกษาคณะกรรมการตุลาการแล้ว ตามหนังสือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมนั้น ได้ปรึกษาคณะกรรมการตุลาการไป ๒ ข้อ ข้อ ๑ เรื่องขอให้ปลด กรรมการร่างกฎหมายจึงเห็นว่า รัฐมนตรีข้าราชการตุลาการและมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนทุกอย่างแล้ว

(ลงชื่อ) เตือน บุนนาค
เลขาธิการ

คณะกรรมการกฤษฎีกา
กุมภาพันธ์ ๒๔๗๙